

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання науково-
методичної ради Полтавського
обласного інституту післядипломної
педагогічної освіти
імені М.В. Остроградського
29.05.2018 № 3

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Департаменту освіти
і науки Полтавської
облдержадміністрації
11.07.2018 № 303

Навчальна програма з позашкільної освіти
еколого-натуралістичного напрямку
«Квітникарство»
Початковий рівень
1 рік навчання
(144/180/216 годин)

Полтава 2018

Автор:

Барило Світлана Іванівна – керівник гуртка Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

Рецензенти:

Гапон Світлана Василівна – доктор біологічних наук, професор кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Мішукова Валентина Григорівна, учитель біології вищої категорії, старший учитель комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 2»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В умовах інтенсивного використання природних ресурсів і забруднення навколишнього природного середовища особливої гостроти набуває проблема оздоровлення довкілля, озеленення міст і сіл. Важливу роль тут відіграє квітникарство як галузь рослинництва, яка займається вирощуванням квітково-декоративних рослин для висаджування в парках, садах, скверах, для внутрішнього декорування приміщень, отримання квітів для букетів.

Залучення учнів до створення і підтримки естетичної привабливості середовища — важливе завдання позашкільної еколого-біологічної освіти.

Навчальна програма з позашкільної освіти «Квітникарство» спрямована на еколого-натуралістичний напрям позашкільної освіти та реалізується в гуртках, творчих об'єднаннях закладів позашкільної освіти та спрямована на вихованців віком від 6 до 12 років (у кількісному складі 10—12 осіб)

Програма розроблена на основі типової навчальної програми «Юні квітникарі» (Матієнко Л.О., Штурмак Л.І.).

Мета навчальної програми — створення умов для творчої самореалізації вихованців у процесі засвоєння базових знань з квітникарства.

Основні завдання:

- поглибити знання вихованців про біологічні і декоративні якості квіткових рослин;
- ознайомити з інноваційними технологіями в сучасному квітникарстві;
- формувати мотивацію до збереження і підтримання естетичної якості та гармонійності середовища;
- розвивати творчі здібності вихованців;
- виховувати повагу до національних звичаїв і традицій;
- формувати екологічну культуру, культуру здорового способу життя;
- сприяти професійному самовизначенню.

Навчальна програма передбачає 1 рік навчання: початковий рівень — 144/180/216 год. на рік (4/5/6 год. на тиждень).

Під час освоєння програми вихованці отримують ґрунтовні знання з основ квітникарства. Програмою передбачено вивчення практично всіх груп рослин, які використовуються в озелененні та оформленні інтер'єрів. Вихованці беруть активну участь у масових еколого-натуралістичних заходах, тематичних святах, організації виставок квітів. Систематична робота з вирощування розсади квітів, догляду за рослинами у парниково-тепличному комплексі, квітниках, навчально-дослідній ділянці формує в учнів трудові навички, екологічну свідомість, сприяє професійному самовизначенню. В процесі дослідницької роботи учні вчаться спостерігати природу, аналізувати і узагальнювати отримані знання з подальшим застосуванням при створенні квіткових композицій і букетів.

Форми занять: навчальні, виїзні, дослідницькі; проведення практичних робіт, екскурсій, конкурсів-виставок, вікторин, написання рефератів, складання планів, проектів озеленення, фітодизайну приміщень тощо.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назва розділу	4			5			6		
		теоретичні	практичні	разом	теоретичні	практичні	разом	теоретичні	практичні	разом
1.	Вступ	8	2	10	10	3	13	12	3	15
2.	Історія розвитку квітництва. Використання квітів в українських народних традиціях і обрядах	8	2	10	10	3	13	12	3	15
3.	Однорічні квітково-декоративні рослини. Загальне ознайомлення з квітковими рослинами	16	6	22	20	7	27	24	9	33
4.	Дворічні квітково-декоративні рослини	10	6	16	12	7	19	15	9	24
5.	Багаторічні квітково-декоративні рослини	16	2	18	20	3	23	24	3	27
6.	Квітково-декоративні рослини закритого ґрунту	10	4	14	13	5	18	18	3	21
7.	Розмноження квітково-декоративних рослин	10	8	18	12	10	22	15	12	27
8.	Фітодизайн та ландшафтна архітектура	24	8	32	30	10	40	36	12	48
9.	Підсумок	-	4	4	-	5	5	-	6	6
10	Всього:	102	42	144	127	53	180	156	60	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (10/13/15 год.)

Теоретична частина. Квітництво. Різноманітність квіткових та квітково-декоративних рослин, їх значення у житті людини. Роль ботанічних садів, парків, заповідників та заказників в охороні рослинного світу. Червона книга України.

Практична частина. Екскурсія до оранжереї, теплиці з метою ознайомлення з квітковими рослинами.

2. Історія розвитку квітництва. Використання квітів в українських народних традиціях і обрядах (10/13/15 год.)

Теоретична частина. Розвиток культури квітів. Квіти в нашому житті: історія і сучасність. Використання квітів у народних звичаях та обрядах. Квіти в легендах і переказах, традиційні українські квіти.

Практична частина. Експурсія до парку з метою ознайомлення з різними видами озеленення й асортиментом квітково-декоративних рослин.

3. Однорічні квітково-декоративні рослини. Загальне ознайомлення з квітковими рослинами (22/27/33 год.)

Теоретична частина. Органи квіткових рослин. Будова квітки суцвіття. Класифікація квіткових рослин.

Основні життєві функції рослинних органів: дихання, ріст, розвиток, розмноження. Умови необхідні для життя рослин.

Поняття про однорічні квітково-декоративні рослини. Різноманітність однорічників — квітучі, декоративно-листяні, виткі, килимові, сухоцвіт. Однорічні злакові рослини та сухоцвіт у фітодизайні інтер'єру приміщень і флористиці.

Практична частина. Визначення однорічних квітів за зовнішніми ознаками. Збирання, очищення та зберігання насіння однорічних квітів. Складання букетів і композицій.

4. Дворічні квітково-декоративні рослини (16/19/24 год.)

Теоретична частина. Різноманітність, ріст і розвиток дворічних квітково-декоративних рослин. Використання дворічників в аранжуванні. Роль квітучих дворічних квітів у зовнішньому озелененні. Дворічники в букеті. Традиційні українські дворічники.

Практична частина. Збирання та зберігання насіння дворічних квітів. Висівання у закритий ґрунт, вирощування розсади. Догляд за рослинами на навчально-дослідній земельній ділянці та в зовнішньому озелененні.

5. Багаторічні квітково-декоративні рослини (18/23/27 год.)

Теоретична частина. Багаторічники. Вегетативне та генеративне розмноження багаторічників.

Кореневищні та бульбокореневі рослини. Цибулинні та бульбоцибулинні рослини. Ліани.

Використання багаторічників для створення букетів і композицій. Об'ємне засушування багаторічних квітів. Різноманітність троянд, їх використання в озелененні.

Практична частина. Збирання насіння та визначення посівних якостей.

6. Квітково-декоративні рослини закритого ґрунту (14/18/21 год.)

Теоретична частина. Вимоги рослин до умов вирощування (температура повітря, вологість повітря, освітлення). Світлолюбні й тіньовитривалі рослини. Особливості вирощування рослин пустель, тропіків і субтропіків — трав'янисті, деревоподібні рослини, ліани і сукуленти. Догляд за кімнатними й оранжерейними рослинами. Шкідники рослин захищеного ґрунту. Механічні та біологічні методи боротьби з ними.

Практична частина. Фенологічні спостереження за ростом і розвитком рослин. Догляд за квітково-декоративними рослинами (пересаджування, розмноження, полив, підживлення органічними та мінеральними добривами, знищення шкідників, боротьба з хворобами).

7. Розмноження квітково-декоративних рослин (18/22/27 год.)

Теоретична частина. Способи розмноження квіткових та декоративно-листяних рослин. Насіннєве розмноження. Штучне запилення. Підготовка насіння до посіву.

Вегетативне розмноження: поділ куща, бульб, цибулин, бульбоцибулин; вусами, кореневищем, відводками; живцювання (стеблові, кореневі, листові), щеплення.

Практична частина. Розмноження кімнатних квітів поділом. Розмноження кімнатних квітів листовими живцями. Розмноження квітково-декоративних рослин стебловими живцями. Розмноження квітково-декоративних рослин кореневими живцями.

8. Фітодизайн та ландшафтна архітектура (32/40/48 год.)

Теоретична частина. Фітодизайн. Кімнатні квіти та рослини. Правила розміщення кімнатних квітів в інтер'єрах. Фітокомпозиції.

Сучасний дизайн парків, скверів, міст, сіл, закладів освіти, приватних садиб. Стилі оформлення (регулярний та природний). Квітково-декоративні елементи квітників (клумби, рабатки, бордюри, міск-бордери, групові та солітерні посадки тощо).

Газон — невід'ємний елемент квітково-декоративного оформлення. Види трав для газону.

Вертикальне озеленення. Рослини для вертикального озеленення. Основні види квітково-декоративних композицій (партер, квітники, розарій, жоржинарій, екзотарій, альпінарій, змішані бордюри, оформлення відкритих водойм).

Практична частина. Підбір рослин для закладання клумб, міскбордерів. Догляд за газоном. Підбір рослин для бордюрів, рабаток.

Ознайомлення з професіями квітникаря, агронома, озеленювача, ландшафтного дизайнера.

9. Підсумкове заняття (4/5/6 год.)

Практична частина. Брейн-ринг та тему: «Квітуча планета». Підготовка виставки робіт.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- будову рослин, способи розмноження;

- групи рослин, що використовуються у зовнішньому та внутрішньому озелененні;
- агротехніку вирощування квітково-декоративних рослин;
- всі групи рослин, що використовуються у внутрішньому й зовнішньому озелененні;
- агротехніку вирощування квітково-декоративних рослин;
- основні правила складання букетів і композицій;
- основні види сучасного дизайну приміщення, парків, скверів.

Вихованці мають уміти:

- розпізнавати різні види квітково-декоративних рослин;
- вирощувати квітково-декоративні рослини закритого та відкритого ґрунту;
- створювати різні види квіткового оформлення.

Вихованці мають набути досвіду:

- вирощування квітково-декоративних рослин;
- догляду за квітково-декоративними рослинами.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

Обладнання спеціалізоване: декоративні горщики та кашпо для квітів, ємкості для практичних робіт, вази, декоративні площки;

інструменти: секатори, ножиці побутові, лопатки, сапки, лопати садові, ножі, садові ножиці, підставки, кошики;

матеріали: ґрунтосуміші, дренаж, квітково-декоративні рослини, фурнітура, дріт, папір, ватман, скоч, анкор, тейп-стрічка, оазис, декор, живі квіти та зелень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Заверуха Б. В. Квіти дванадцяти місяців / Б. В. Заверуха. — К.: Урожай, 1986. — 176 с.
2. Залотницький Л. Ф. Квіти в легендах і переказах / Л. Ф. Залотницький. — К.: Урожай, 1992. — 196 с.
3. Коляда М. Г. Тайны растительного мира. Удивительные факты из жизни растений / М. Г. Коляда. — Донецк : ООО ПКФ «БАО», 2006. — 272 с.
5. Кохно Н. А. Деревья и кустарники декоративных городских насаждений / Н. А. Кохно. — К.: Наукова думка, 1991. — 234 с.
6. Куприенкова И. В. Все о цветах и букетах / И. А. Куприенкова. — М.: РИПОЛ класик, 2005. — 192 с.
7. Миронова Г. В. Великолепные сухие и искусственные цветы и букеты / Г. В. Миронова. — М.: РИПОЛ класик, 2005. — 256 с.
8. Приходько С. Н. Цілюща флора у вашій кімнаті / С. Н. Приходько. — К.: Наукова думка, 1990. — 145 с.

9. Пронников В. А. Ikeбана или Вселенная, запечатленная в цветах / В.А. Пронников. – М. : Наука, 1990. – 205 с.
10. Родина В. А. Цветоводство в школе / В. А. Родина. – М.: Просвещение, 1994. – 245 с.
11. Родионова С. В. Пособие цветовода-любителя / С. В. Родионова. — М. : Цитадель, 2000. – 342 с.
12. Ханова С. А. Все о цветах и экзотических растениях в вашем доме / С. А. Ханова. – Ярославль : Академия развития, 2006. – 235 с.
13. Школьник Ю. Растения. Полная энциклопедия / Ю. Школьник. – М.: Эсмо, 2006. – 256 с.
14. Черевченко Т. М. Довідник квітникаря-любителя / Т. М. Черевченко. – К. : Урожай. – 1994. – 368 с.
15. Цветы в доме и фитодизайн. Серия: «Мир увлечений». — М.: ООО «Аде-лант», 2006. – 480 с.
16. Куприенкова-Заверуха Б. В. Рослини Червоної книги/ Б.В. Куприенкова-Заверуха, Ю. С. Шемшученко. – К., 1985. – 136 с.
19. Корниенко Т. С. Искусство цветов : Иллюстрированное методическое пособие по технике аранжировки цветов / Т. С. Корниенко, И. И. Добруцкий. – К.: МСВП «Компьютерные системы», 1992. – 175 с.
20. Приходько С. Н. Приусадебное цветоводство / С. Н. Приходько, М.Д. Михайловская. – К.: Урожай, 1991. – 120 с.
21. Сироватська Л.С. Азбука квітникаря / Л. С. Сироватська, А. Гречишкіна, Є. Ш. Білорусець. – К. : Урожай, 1993. – 165 с.
22. Червона книга України / Відп. ред. К. М. Ситник. – К.: Наукова думка, 1980. – 504 с.